

**ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ С ОСВРТОМ НА ПОСТУПАК
ДЕЦЕРТИФИКОВАНИХ ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА У БОСНИ И
ХЕРЦЕГОВИНИ**

Стручни рад

DOI: 10.7251/ВРGВL3415239Р

УДК: 342.722:347.962.6

Мр Душко Пена*
Далиборка Калабић**

Апстракт: У раду је представљено право на правично суђење као правни механизам у којем се остварују људска права. Аутори се, осим различитих аспеката права на правично суђење, базирају и на конкретну проблематику децртификованих полицијских службеника у Босни и Херцеговини чији поступак још увијек није у потпуности окончан. Све прописане гаранције у процедури пред судовима не служе само томе да судски посупак буде правичан, већ и да јавност тај поступак доживи као правичан. Иако је поступак децртификације започео 2002. године, аутори сада обрађују поменуту тему како би указали на значај правичног суђења. Поступак правичног суђења у случају децртификованих полицијских службеника још увијек је отворен, а тек у 2015. години десет полицијских службеника је враћено у радни однос у Министарству унутрашњих послова Републике Српске, а низ других питања која се тичу њиховог радноправног статуса још увијек није разријешен.

Кључне ријечи: право на правично суђење, људска права, децртификовани полицајци, суд.

УВОД

Право на правично суђење представља значајно људско право и загарантовано је свим људима без разлике. Као једно од фундаменталних права у демократском друштву загарантовано је Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода. Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода донесена је 4. новембра 1950. године у Риму од стране Савјета Европе, а инспирисана је Универзалном

* *Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, Универзитет у Бањој Луци; e-mail: duskopena@gmail.com*

** *Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, Универзитет у Бањој Луци; e-mail: kalabic.daliborka@mup.vladars.net*

декларацијом о људским правима која је усвојена Резолуцијом 217А Генералне скупштине Уједињених нација 10. децембра 1948. године. За разлику од Европске конвенције, декларација није правно обавезујући акт, али је то био први корак предузет на нивоу Уједињених нација у сврху унапређења људских права.

Људска права су својствена сваком људском бићу без обзира на пол, расу, боју, језик, религију, политичко или друго мишљење. Људска права се тичу односа између појединаца и државе. Она уређују вршење државне власти над појединцима у односу на државу и захтијевају од држава да у оквиру своје јурисдикције удовоље основним потребама људи.

Члан 10. Универзалне декларације о људским правима гласи: Свако има право на правично суђење пред независним и непристрасним судом који ће одлучити о његовим правима и обавезама и о основаности сваке кривичне оптужбе против њега.

Члан 6. Европске конвенције гарантује право на правично суђење и ово право припада свим људима без разлике. Право на правично суђење је једно од основних људских права која су политичка јер се односе на државу, и да ли ће бити остварено зависи од државе. Веома битно је напоменути да је питање да ли је поступак био правичан различито од питања какву је одлуку суд донио – “исправну или погрешну”. Правичност поступка подразумева одговор на питање о каквим доказима се ради и на који начин су они изведени.

Члан 6. Европске конвенције о људским правима гласи: “Свако током одлучивања о његовим правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона. Пресуда се изриче јавно, али се штампа и јавност могу искључити с цијелог или с дијела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбједности у демократском друштву, када то захтијевају интереси малољетника или заштита приватног живота странака, или у мјери која је, по мишљењу суда, нужно потребна у посебним околностима када би јавност могла да нашкоди интересима правде.

Свако ко је оптужен за кривично дјело сматраће се невиним све док се не докаже његова кривица на основу закона.

Свако ко је оптужен за кривично дјело има слиједећа права:

а) да у најкраћем року и на језику који разумије буде обавијештен о природи и разлозима за оптужбу против њега,

б) да има довољно времена и могућности за припрему одбране,

в) да се брани лично или путем браниоца кога сам изабере или, ако нема довољно средстава да плати правну помоћ, да ову помоћ добије бесплатно када интереси правде за захтијевају,

г) да испитује свједоке против себе или да постигне да се они

Право на правично суђење с освртом на поступак децертификованих

испитују и да се обезбиједи присуство и саслушање свједока у његову корист под истим условима који важе за оне који свједоче против њега,

д) да добије бесплатну правну помоћ преводиоца ако не разумије или не говори језик који се употребљава на суду.

Неопходни елементи за правично суђење утврђени су у члану 10. Универзалне декларације о људским правима. Ово право је темељно за владавину права и заштиту људских права. И члан 11. Универзалне декларације обухвата главне елементе правичног суђења – претпоставку невиности оптуженог лица и начело да кажњива кривична дјела и казне за њих не смију бити ретроактивни. У Европској конвенцији о људским правима и основним слободама поновљени су елементи за правично суђење и проширени у првом ставу члана 6, а додата клаузула у вези са условима под којима се може ограничити јавна природа расправе.

РАЗЛИЧИТИ АСПЕКТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ

Постоје разни аспекти права на правично суђење, али понекад их је тешко разликовати пошто су често уско повезани.

Гаранција једнакости једно је од општих начела владавине права. Оно садржи право на једнак приступ судовима и једнак судски поступак. Најважнији практични аспект једнакости пред судом је једнакост средстава, односно правило да свака страна у поступку мора имати једнаку могућност и да ниједна страна не смије уживати никакву предност пред супротном страном.

Свако има право на правично суђење, што подразумева:

1) равноправност пред судом

2) право присуства суђењу и право на усмено саслушање

3) јавно суђење и јавна објава пресуде

4) суђење у разумном временском року

5) право на независан и непристрасан суд утврђен законом. (P. van Dijk G. J. H. van Hoof, 2001: 401)

Равноправност пред судом

Принцип равноправности пред судом представља један од битних елемената правичног суђења. Принцип равноправности или “једнакости пред судом” подразумева да свака странка у поступку има исти третман у поступку, односно да стране морају имати исти приступ списима и другим документима предмета, барем у оноликој мјери колико то игра улогу у мишљењу суда. Такође, поменуто право значи и да се свакој странки мора дати прилика да изнесе своје и супротстави се аргументима које је изложила друга страна, те подразумева да стране добију исту могућност позивања свједока (Видановић и Милановић, 2006: 19). Поред

тога, странке морају имати и исту могућност да позову вјештаке и да се они исто третирају током поступка. Укратко речено, равноправност пред судом значи једнак или исти третман страна у поступку односно процесну једнакост странака.

Право присуства суђењу и право на усмено саслушање

Право присуства суђењу у суштини значи да странке имају право да буду лично присутне на суђењу. Одговор на питање да ли је допуштен изузетак у овом случају, зависи прије свега од околности самог случаја. У неким предметима Суд за људска права је прихватио да право присуства на суђењу може бити укинута. Ако једна страна пропусти да тражи усмено саслушање, а домаћи суд пропише да се поступак води без усменог саслушања, осим ако једна страна не затражи такво саслушање, пропуст се може тумачити као неопозиво одустајање од права присуства на суђењу. (P. van Dijk G. J. H. van Hoof, 2001: 407).

Јавно суђење и јавна објава пресуде

Саслушање треба да буде јавно, јер јавна природа поступка помаже да се правичност поступка обезбиједи заштитом учесника у спору од својевољних одлука и омогућавањем да друштво контролише поступак провођења правде. Интерес јавног суђења није само интерес странке већ и ширег круга грађана.

Јавност суђења се састоји од три елемента: право странке да буде присутна на суду, право странке да активно учествује у расправи и јавност судске расправе, тј. право странке да јавности, укључујући и медије, буде допуштено да присуствује јавној расправи. Када је ријеч о праву странке да буде присутна на суду, према становишту суда то не значи да су власти дужне да је изведу пред суд уколико сама странка не уложи одређене напоре да учествује у поступку. Право странке да учествује у расправи није само право да лице које води спор буде присутно пред судом, већ оно мора бити у стању да активно учествује у поступку. Јавност судске расправе са становишта суда не значи да је повријеђена ако се обје стане у поступку усагласе да се суђење одржи иза затворених врата без присуства јавности. Јавност се мора или може искључити када то захтијевају интереси малолетника или интереси националне или јавне безбједности (Видановић и Милановић, 2006: 19).

Суђење у разумном временском року

Пред Европским судом за људска права највећи број пресуда је изречен у вези са питањем разумног рока. (P. van Dijk G. J. H. van Hoof, 2001: 415)

Сврха захтјева разумног рока је пружање гаранције да се у разумном року и судском одлуком оконча неизвјесност у којој се особа нађе у погледу своје грађанскоправне позиције или у погледу оптужбе против ње. У оцјењивању дужине временског рока узимају се сљедеће чињенице: сложеност предмета, понашање подносиоца представке и понашање судских и управних органа. Поступак мора бити закључен изрицањем образложене пресуде у разумном року. Шта се сматра "разумним роком" није могуће извући из општих смјерница Конвенције, будући да сваки предмет зависи од специфичних околности, напријед наведених, али и од природе поступка и од броја инстанци о којима је ријеч. Када се одреди дужина релевантног периода, мора се одлучити да ли тај период треба сматрати разумним. У многим случајевима суд само даје општу процјену, док у другим процјењује вријеме које је протекло у свакој фази поступка. Појам "разумно" мора се процјењивати под околностима сваког појединачног предмета (Приручник о образовању за људска права, Београдски центар за људска права, 2005: 153).

Право на независан и непристрасан суд

У члану 6. став 1 стоји да одлука на коју се тај члан односи мора бити донесена од стране независног и непристрасног трибунала, успостављеног према закону. За појам трибунала битно је постојање надлежности у одлучивању на основу законских прописа (P. van Dijk G. J. H. van Hoof, 2001: 418). Појам "независности" односи се на везу између судије и тијела власти, док "непристрасност" мора постојати према странама које су у спору. За непристрасност је неопходно да суд није оптерећен предрасудама у вези са одлуком коју доноси, да не дозволи да у судници буде под утицајем вањских информација, био то став јавности или било који други притисак, већ своје мишљење треба да темељи на ономе што је изнесено на суду. Да би се утврдило да ли се неко тијело може сматрати "независним", мора се имати у виду, између осталог, начин именована његових чланова и њихов мандат у смислу постојања гаранција заштићености од вањских притисака. У нормама правичног судског поступка не прописује се неки одређени састав судија.

Већина западних земаља подржава реформе у смјеру владавине права у склопу своје политике развојне помоћи. Русија је, на примјер,

добила зајам од Свјетске банке у износу од 58 милиона америчких долара (Приручник о образовању за људска права, Београдски центар за људска права, 2005). Пројекте помоћи усмјерене на развој финансирају и САД, Њемачка, Холандија, Данска и Европска банка за обнову и развој. Подршку добијају и пројекти усмјерени ка јачању владавине права у обнови друштва послје сукоба, на примјер у Босни и Херцеговини. Високи представник је 2001. године успоставио правосудну комисију за Босну и Херцеговину. Њен задатак је био да промовише владавину права и реформу правосуђа помоћу вредновања судства, тужилаштва и владиних институција, да координира реформе, помаже домаћим тијелима за обуку судија и обаља савјетодавну функцију за све актере, укључујући цивилно друштво и самог високог представника.

Заштита људских права почиње на националном нивоу. Стога примјена владавине права зависи од спремности државе да успостави систем који гарантује владавину права и правичан поступак. Будући да је владавина права тијесно повезана с идејом демократије, обухвата грађанске и политичке слободе и неопходна је за развој тржишне економије, примјена владавине права зависи од остваривања тих вриједности. Многе студије случаја из транзиционих земаља показују да се владавина права не може успоставити ако политичко вођство није спремно да се придржава основних демократских начела.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ПРАВИЧНУ ПРОЦЕДУРУ И ЕФИКАСАН ПРАВНИ ЛИЈЕК ДЕЦЕРТИФИКОВАНИХ ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Уједињене нације, ИРТФ за Босну и Херцеговину, у периоду 1996–2002. године у складу с одредбама Анекса 11 (Споразум о међународним оперативним полицијским снагама) Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини провеле су процес реорганизације полицијских снага у Босни и Херцеговини. Процес сертификације над полицијским службеницима вођен је у складу са политиком ИРТФ-а Nos. P10-2002 i P11-2002 (www.venice.coe.int, мишљење Венецијанске комисије број 236/2004, преузето дана 21. 9. 2015). Политика је поставила одређене позитивне и негативне критеријуме сертификације. Позитивни критеријуми сертификације били су: способност извођења полицијске моћи, доказ о босанскохерцеговачком држављанству, важећи образовни акредитив, завршен курс о људском достојанству, увјерење да се не води кривични поступак. (www.venice.coe.int, мишљење Венецијанске комисије број 236/2004, преузето дана 21. 9. 2015). Негативни критеријуми били су: неуспјех у демонстрацији способности да се подржавају људска права и/

или се придржава закона, варљива изјава у објашњењу пријављивања поступка и/или увјерења о поступку, поступак против службеника од стране домаћег суда за ратне злочине или неусклађеност са домаћим законодавством (нелегални посједник и сл.).

Полицијски службеници који су били привремено овлаштени да раде, били су регистровани од стране IPTF-а и дата им је ID картица, до коначне цертификације. Након испитивања и прегледања њихових досијеа, цертификација им је била потврђена или им је одбијен поступак цертификације.

Полицијски службеници који нису били цертифициковани нису имали могућност запошљавања на било којој позицији у установама за спровођење закона у БиХ. Поступак приликом децртификације је био такав да се у року од осам дана од дана доношења одлуке о цертификацији могла уложити жалба. Захтјев се могао написати на основу наведених разлога за одбијање, али без приступа досијеу и доказима. Према подацима од стране УНМБИХ (преузето са www.venice.coe.int, мишљење Венецијанске комисије број 236/2004), 16.762 полицијска службеника су била овлаштена и 598 децртификовано. УНМБИХ су окончали своју мисију 2002. године, а Европска унија је обезбиједила наставак с Мисијом полиције Европске уније (EUPM), а чију је већину особља представљало особље бившег UNBIN/IPTF-а. Чак је и комесар EUPM-а био дотадашњи комесар UNBIN/IPTF-а.

Након завршеног поступка цертификације, све агенције за спровођење закона у БиХ су раскинуле радни однос са свим нецртификованим полицијским службеницима. Изузетак су били полицијски службеници против којих је био покренут кривични поступак и њихов радноправни статус зависио је од исхода кривичног поступка. Такви полицијски службеници добили су посебан статус, тзв. статус "случајева на чекању". На такав начин само постојање кривичне процедуре у том моменту је била олакшавајућа околност, што је супротно негативним критеријумима за нецртификовање.

Након поступка децртификације од стране IPTF-а, група полицијских службеника је поднијела жалбе судовима у Босни и Херцеговини против рјешења домаћих власти односно рјешења Министарства унутрашњих послова којима се окончава њихов радноправни статус (подаци преузети из документа Канцеларије комесара за људска права CommDH (2007)2, Стразбур, 17. јануар 2006). У извјештајима који су достављени судовима индиректно се оспорава процес који је слиједио IPTF. Неке жалбе су поднијете и пред Комисијом за људска права при Уставном суду БиХ. Оне су тврдиле да постоји кршење основних права наведених у Европској конвенцији о људским правима.

Савјет министара Босне и Херцеговине је у децембру 2004. године затражио помоћ Европске комисије за демократију путем закона

(Венецијанска комисија) у проналажењу одговарајућег рјешења за питање могуће ревизије неких рјешења која је донио UNMBIH до 2002. године о децертификованим полицијским службеницима у БиХ. Венецијанска комисија је усвојила мишљење о могућем рјешавању питања децертификованих полицијских службеника у БиХ на свом шездесет четвртом засједу у октобру 2005. године, мишљење бр. 326/2004 (подаци преузети из документа Канцеларије комесара за људска права CommDH (2007)2, Стразбур, 17. јануар 2006). Према мишљењу Венецијанске комисије, било је могуће за оне који су то жељели да се одлуке о децертификацији поновно испитају. Међутим, питање је било да ли такву ревизију треба провести од стране независног и непристрасног трибунала или, умјесто тога, компетентног тијела које ће адекватно испитати случајеве децертификације.

Одлука да се одбије или одузме сертификација полицијским службеницима у Босни и Херцеговини имале су за последицу спречавања вршења такве службе за живота и без сумње су утицале како на професионалне тако и на приватне животе. Венецијанска комисија се позива на то да је процес децертификације у Босни и Херцеговини био мотивисан врло специфичном ситуацијом и да одлука о децертификацији носи одређене негативне закључке што се тиче квалификација полицијских службеника или чак и уплетености у криминал (мишљење о могућем рјешењу питања децертификованих полицијских службеника у Босни и Херцеговини усвојено Венецијанском комисијом на шездесет четвртој пленарној сједници, Венеција, 21-22. октобар 2005). Стога и јесте закључак Венецијанске комисије да се одлуке о децертификацији поново испитају.

Закључци Венецијанске комисије односили су се на то да судови у Босни и Херцеговини нису надлежни за ревизију или укидање рјешења о децертификацији и да Савјет безбједности Уједињених нација може формирати посебно тијело које би ревидирало случајеве децертификације. Предложено је да поменуто тијело могу чинити три независна стручњака које именује генерални секретар УН-а.

Међутим, Уједињене нације су се позивале на Европски суд за људска права, који је, у својој пресуди *Pellegrin v. Француска*, изјавио да су саме расправе искључене из члана 6. и 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода оне које су подстакнуте јавним службеницима. Пошто су полицијски службеници јавни службеници, примјењивост члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода према поступку децертификације је упитна.

Када је у питању Европски суд за људска права са сједиштем у Стразбуру, његов задатак је да обезбиједи да државе чланице поштују права и гаранције које су дате Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода. Он то спроводи кроз разматрање

Право на правично суђење с освртом на поступак децртификованих

представки (апликација, тужби) поднијетих од стране појединаца или држава.

Европском суду за људска права могу се обраћати:

- државе уговорнице у вези са повредама Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода од стране других уговорница,
- појединци и невладине организације
- групе лица које тврде да су жртве повреда права утврђених Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода

Да би појединачна представка била прихваћена у Европском суду за људска права, захтијевају се слиедећи услови:

1. да су исцрпљени сви унутрашњи правни лијекови (изузев оних који су недјелотворни и недоступни)

2. да се представка поднесе у року од шест мјесеци од дана када је поводом ње донијета правоснажна одлука по унутрашњим правним лијековима,

3. представка не може бити анонимна (али подносилац може тражити да се не открије његов идентитет),

4. представка не може бити у суштини иста с представкама које је Суд већ разматрао, или која је већ поднијета некој другој међународној инстанци ради испитивања и

5. представка ће бити одбачена ако није спојива с одредбама Европске конвенције о људским правима и протокола уз њу, као и ако је очигледно неоснована (Европски суд за људска права; http://www.coe.org.rs/def/tdoc_sr/council_of_europe/coe_institutions, преузето дана 17. 10. 2015).

Комисија за људска права се састоји од онолико чланова колико је високих страна уговорница. Комисија засједа у општој сједници, али може образовати и вијећа састављена од по најмање седам чланова. Комисија може да прима представке упућене генералном секретару Савјета Европе од сваке особе, невладине организације или групе лица који тврде да су жртва повреда права утврђених Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода од стране једне од високих страна уговорница, под условом да је висока страна уговорница против које је представка поднијета изјавила да признаје надлежност Комисије за људска права да прима такве представке. Високе стране уговорнице које су дале такву изјаву обавезују се да ни на који начин не ометају стварно вршење овог права. Ове изјаве могу се дати за одређени период. Изјаве се предају генералном секретару Савјета Европе, који их уручује високим странама уговорницама и објављује их.

Венецијанска комисија наглашава да је Комисија за људска права утврдила да државна тијела нису починила кршење члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. По мишљењу Венецијанске комисије, Комисија за људска права је истакла да је кршење које се десило било почињено од стране IPTF-а. Међутим, Комисија за

људска права нема никакву правну надлежност над ИРТГ-ом и стога није могла пријавити такав случај. Види се, такође, из мишљења Комисије за људска права, да се власти у Босни и Херцеговини не могу сматрати одговорним за процес децелтификације, тако да децелтификовани полицијски службеници не могу тражити поновни судски поступак пред судовима у Босни и Херцеговини.

По мишљењу Венецијанске комисије, ова ситуација у којој постоји одсуство дјелотворних домаћих правних средстава, за посљедицу има свакако имунитет правне надлежности УН/ИРТГ-а.

Након тога Комисија је препоручила Савјету безбједности да успостави посебно тијело којим би се поново испитали случајеви децелтификације. Савјет безбједности УН-а је донио одлуку односно тзв. "предсједничу изјаву" којом се полицајцима који су остали без дозвола за рад укида забрана рада у полицији, али и прецизира да се могу запошљавати само под специфичним условима, те да не могу бити именовани на исте функције на којима су били.

Управо на основу "предсједничке изјаве", у 2015. години на посао у Министарство унутрашњих послова Републике Српске враћено је десет полицијских службеника. На посао су враћени они полицијски службеници који су на конкурс задвољили законом предвиђене услове. Поменути полицијски службеници су након конкурса у Јединици за основну обуку – Полицијској академији почетком 2015. године прошли и обуку понављања знања у трајању од мјесец дана, како би поново засновали радни однос у Министарству унутрашњих послова Републике Српске.

Међутим, комплетан поступак правичног суђења када су у питању децелтификовани полицајци у Босни и Херцеговини доводи се у питање, односно указује на одговорност УН-а за кршење одредаба међународног права и међународних стандарда.

ЗАКЉУЧАК

Владавина права задире како у политичка, уставна и законска подручја, тако и у питање људских права. Иако је владавина права камен темељац демократског друштва, не постоји прави консензус о свим његовим елементима. Безбједност људи не може се остварити без владавине права и правичног суђења. Начела владавине права и правичног суђења доприносе личној безбједности појединца, јер гарантују да нико неће бити самовољно оптужен и ухапшен, да свако има право на правично суђење пред независним и непристрасним судом.

Право на правично суђење пред независним и непристрасним судом,

који има за обавезу одлучивање о правима и обавезама, једно је од темељних људских права загарантованих Универзалном декларацијом о људским правима и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода. Судови морају водити све поступке јавно, јер је јавност најбоља контрола њиховог рада. Одступање од овог правила дозвољено је само изузетно, ако за то постоје оправдани разлози. Јавност се мора или може искључити са суђења малолетницима или ради заштите националне безбједности или друге државне тајне. Судови морају поступати и у разумном року, јер поставља се питање каква је правда ако се до ње дође последице 10 или 15 година суђења. Правичност судског поступка обезбјеђује правду и повјерење грађана у погледу јасно одређене судске надлежности.

Када је ријеч о децетификованим полицијским службеницима, може се закључити да је дошло до кршења њихових права загарантованих како Уставом и законом тако и међународним прописима. Ускраћивање свих наведених права произвело је свакако огромне, како материјалне тако и нематеријалне посљедице овој категорији грађанства. Досадашња судска пракса показује да је највећи број пресуда Европског суда за људска права изречен управо због кршења права на правично и јавно суђење приликом утврђивања појединачних права. Стога се и може очекивати да ће се и у будућности пред Европским судом за људска права наћи немали број предмета везаних за повреду права на правично суђење, али њихово извршавање у пракси свакако ће допринијети ублажавању неких проблема који се тичу наведених поступака.

ЛИТЕРАТУРА

- Милосављевић, Б. (2004). *Људска права и полиција*, Београд: Центар за антиратну акцију.
- Хаџи-Видановић, В., Милановић, М. (2006). *Не сметајте уживам у својим правима и слободама*, Београд: Београдски центар за људска права.
- Gomien, D. (1996). *Кратак водич кроз Европску конвенцију о људским правима*, Београд: Београдски центар за људска права.
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Савјет Европе, Рим (1950).
- P. van Dijk G. J. H. van Hoof. (2001). *Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима*, Сарајево: Muller.
- Министарство за људска и мањинска права Србије и Црне Горе (2005). *Разумевање људских права, Приручник о образовању за људска права*, Београдски центар за људска права.
- <http://www.venice.coe.int>, Venice Commission: Council of Europe, преузето дана 21.09.2015. год.

Пена Д. и др., *Безбједност - Полиција - Грађани*, година XI број 3-4/15

http://www.coe.org.rs/def/tdoc_sr/council_of_europe/coe_institutions, преузето дана 17.10.2015. године

Универзална декларација о људским правима, Генерална скупштина Уједињених нација, Париз (1948).

THE RIGHT TO A FAIR TRIAL WITH REFERENCE TO THE PROCEDURE OF DECERTIFIED POLICE OFFICERS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Duško Pena, MA*
Daliborka Kalabić**

Abstract: This paper presents the right to a fair trial as a legal mechanism to exercise human rights. The authors, in addition to being focused to the various aspects of the right to a fair trial, are also focused on the specific issue of decertified police officers in Bosnia and Herzegovina, whose procedure has not been fully completed yet. All guarantees laid down in the procedure before courts of law not only serve to make the court procedure fair, but also to enable the public to perceive this process as such. Although the process of decertification began in 2002, the authors tackle this topic now in order to underscore the importance of a fair trial. The process of a fair trial in the case of decertified police officers is still ongoing, and ten police officers got re-employed in the Ministry of the Interior of the Republic of Srpska in 2015, while a number of other issues related to their employment status still stays unresolved.

Key words: the right to a fair trial, human rights, decertified police officers, court of law.

* *Police College, University of Banja Luka; e-mail: duskopena@gmail.com*

** *Police College, University of Banja Luka: kalabic.daliborka@mup.vladars.net*